

Motion till riksdagen 2021/22:2531

av Roger Richthoff m.fl. (SD)

Totalförsvarsmotion

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en grundlagsstadgad budgettram om 2 procent av BNP och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om direktiv till det militära försvaret och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om direktiv till det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ledning och samverkan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanskaffning och vidmakthållande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statligt finansierad forskning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka försvarslogistiken och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Försvarets materielverk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på personal och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rekryteringskampanjer och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga män och kvinnor ska kunna kallas till mönstring och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera nya rekryteringskontor och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den framtida utvecklingen för GSS/K och GSS/T och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om officersutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera en ny militärhögskola och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvarets lokalförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arméns storlek och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lokalförsvarsförband och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemvärnet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens utformning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens luftvärnsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets utformning och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strategiskt luftvärn och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets basorganisation och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets stridsledning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helikopterförbanden och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transportflygplan och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om veteranfrågor och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivilligorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vision 2030 och bortom och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kustbevakningen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det civila försvarets utformning och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsrum och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civil-militär samverkan och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om SOS Alarm och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beredskapslager och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomisk säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om psykologiskt försvar och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cyberförsvar och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om civilplikt och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elsäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strålsäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jordskredssäkring och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljötillstånd och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsning i användning av uniform och tillkännager detta för regeringen.

1 Försvarspolitik

I december 2017 överlämnade en enig försvarsberedning den första av två rapporter, Motståndskraft (Ds 2017:66), till försvarsministern. 18 månader senare, i juni 2019, var beredningen färdig med sitt arbete och kunde lämna över sin slutrapport, Värnkraft (Ds 2019:88). Efter årtal av nedskärningar inom Försvarsmakten fanns det för första gången sedan det kalla krigets dagar åter en bred politisk enighet i Sveriges riksdag om behovet av höjda anslag till totalförsvaret. Vi ser dock bara Försvarsberedningens förslag som en grund. Genom de förslag som presenteras i denna motion kan totalförsvaret åter börja rustas till en sådan nivå att det klarar av att försvara hela Sverige mot ett väpnat angrepp från en kvalificerad motståndare eller ge stöd till det civila samhället under svåra påfrestningar, kriser och krig.

2 Försvarets finansiering

Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har försämrats de senaste decennierna. Utvecklingen har varit svårbedömd och stundtals snabb. Att avveckla militära förmågor går snabbt. Att återta förlorade förmågor tar däremot lång tid och kräver stora resurser. För att klara av att återuppbygga vårt totalförsvaret och för att säkerställa att Försvarsmakten inte kan nyttjas som en budgetregulator av framtida regeringar, bör det stadgas i grundlagen att anslagen till Försvarsmakten inte får understiga två procent av bruttonationalprodukten.

3 Försvarets ramar

Sveriges försvar bygger till del på en deklarerad folkvilja att Sverige ska vara en självständig och fri nation samt ha en försvarsmakt som på ett trovärdigt sätt kan hävda en förmåga att skydda landet genom ett organiserat totalförsvar som inkluderar civila komponenter i samverkan. Totalförsvaret ska ha både en yta som utgörs av skalförsvaret och ett djup som utgörs av invasionsförsvaret. Sverige bör efter en förstärkning av försvaret ha ett balanserat försvar av en sådan styrka och sammansättning att det skapar en så hög tröskeeffekt att detta i det längsta avhåller en presumtiv angripare från att angripa Sverige. Ett sådant försvar ska också ha en sådan styrka att det kan föra ett uthålligt och strategiskt defensivt försvar av svenskt territorium.

En kvalificerad motståndare som angriper vårt land förväntas använda fjärrstridsmedel med god precision, specialförband, cyberförmåga, obemannade system, rymdförmåga och avancerad informationsförmåga som stöd för de stridskrafter, såväl konventionella som okonventionella, som tränger in i riket. Det moderna militära försvaret är därför beroende av både högteknologiska system och folkets samlade försvarsvilja. En stärkt försvarsvilja och en förankring av försvaret hos folket uppnås främst genom värnpliktsutbildning och starka frivilligorganisationer. Ytterst kan det komma att avgöras av den enskilde soldatens mod och beslutsamhet.

Bara det svenska totalförsvaret kan ytterst säkra Sveriges frihet och oberoende. Det militära försvaret kan inte fungera utan det civila försvaret. Totalförsvarets begränsade uthållighet sänder signaler av svaghet till omvärlden, vilket påverkar Sverige negativt. Enligt vår mening bör vårt totalförsvar ha uthålligheten att hantera såväl svåra kriser som krig under minst tre månader.

Vid försvaret av landet måste stridskrafterna förfoga över moderna system och materiel. Detta är kostsamt, men utan korrekt anpassad och tillräcklig mängd materiel uppnås ingen tröskeeffekt för en potentiell angripare. Det moderna militära försvaret är därför beroende av både högteknologiska system och folkets samlade försvarsvilja. En stärkt försvarsvilja och en förankring av försvaret hos folket uppnås främst genom god kunskap om totalförsvaret, värnpliktsutbildning och starka frivilligorganisationer. Den dagsaktuella hotbilden får inte vara den viktigaste utgångspunkten när vi bedömer totalförsvarets organisation och storlek. För att säkerställa en god försvarsförmåga över tid krävs en långsiktig planering.

4 Direktiv till totalförsvaret

4.1 Direktiv till det militära försvaret

Tilldelad ekonomi kontra militär förmåga kan regleras på två sätt:

1. Försvarsanslaget är bestämt och målet, försvarsförmågan, anpassas efter detta.
2. Målet, försvarsförmågan, är bestämt och försvarsanslaget anpassas efter detta.

I Sverige används idag alternativ ett. Vi anser att alternativ två bör tillämpas. I det försämrade säkerhetsläge som råder i Östersjön bör vi inte tappa militära förmågor i en spariver. Regering och riksdag bör ha ansvaret för anslagstilldelning, större investeringar, sättande av mål för totalförsvaret, beredskapshöjningar och order om att inleda

skarpa operationer. Försvarsmakten bör å sin sida ha ansvaret för skapandet av god krigföringsförmåga, militär strategi och taktik samt genomförande av operationer.

Sverige ska med alla till buds stående medel bevara rikets frihet och självständighet. Försvarsmaktens viktigaste del i detta är att kunna möta, hejda och avgöra alla former av intrång från främmande stridskrafter. Detta inbegriper:

- att avvisa främmande stridskrafter som kränker svenskt territorium.
- att avgöra mot främmande stridskrafter som tränger in på svenskt territorium. Detta kräver att Försvarsmakten ska kunna möta och hejda militära intrång i flera riktningar samtidigt samt kunna avgöra i en riktning.
- att skydda den samhällsviktiga infrastrukturen samt kontrollera och skydda sjö- och luftfart inom svenskt territorium.
- att skydda svensk resursutvinning i den svenska ekonomiska zonen.
- att vidmakthålla aktuell försvarsplanering för skydd av alla strategiska resurser.
- att frigöra resurser och skapa kvalitativa övningar genom försvarssamarbete med alla nordiska länder under fred.
- att stödja andra myndigheter i kris och krig.
- att stödja Polismyndigheten, Kustbevakningen och andra så kallade blåljusmyndigheter i kris och krig.
- att stödja svenska fredsfrämjande internationella insatser så länge som stödet inte påverkar den nationella försvarsförmågan på ett negativt sätt.

4.2 Direktiv till det civila försvaret

- att värna civilbefolkningen.
- att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- att upprätthålla en nödvändig försörjning.
- att bidra till det militära försvarets förmåga att vid ett väpnat angrepp mot Sverige upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan.
- att bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.
- att säkerställa funktionaliteten i den samhällsviktiga infrastrukturen i fred, kris och krig.

5 Ledning och samverkan

Ledningscentraler och andra mål som kan vara värdefulla för en angripare ska ha tillgång till berggrum eller på annat sätt skyddas. Spridning och redundans är kompletterande skyddsmetoder, varför det är viktigt att antalet centraler blir större och att spridningsprincipen nyttjas. Strategiskt viktiga ledningscentraler ska omgärdas av sekretess och vara skyddsobjekt. Den högsta ledningen och ledningscentralernas staber ska ha en hög beredskap och öva kontinuerligt. Att samla mätdata från ett flertal olika sensorer inom försvarsgrenarna möjliggör nyttjande av gemensamma lägesbilder. Detta ökar Försvarsmaktens möjlighet att verka mot fientliga mål. Det är naturligt att fientliga aktörer vill störa denna möjlighet, vilket ställer höga krav på teknik och noga förberedd

taktik. Detta är inte minst viktigt inom cyberförsvarsområdet. Vi är positiva till samarbetet mellan försvarsgrenarna och ser gärna att det framöver utökas till att omfatta även våra nordiska grannländer. Sveriges militära samarbete med Finland har förbättrat vår interoperabilitet och vår försvarsförmåga. Vi ser positivt på att fördjupa det militära samarbetet ytterligare med Finland och vill att våra länder ingår ett defensivt försvarsförbund.

6 Internationella militära insatser

Sedan FN:s tillkomst har Sverige deltagit i många av organisationens fredsbevarande insatser, allt som allt närmare 120 internationella uppdrag i 60 länder. Under de senaste decennierna har Sverige nästan helt valt bort att delta i FN-ledda fredsbevarande insatser. Istället har man gett företräde åt EU- eller Natoleda insatser. Detta är beklagansvärt. Sverigedemokraterna ser FN som det primära samarbetsorganet för att hantera konflikter och värna fred och säkerhet. En förutsättning för internationella insatser, oavsett om de sker utanför FN:s regi eller inte, bör vara ett tydligt mandat från FN:s säkerhetsråd. Sverige bör efter förmåga, när vi finner starka motiv därtill, aktivt delta i insatser inom ramen för FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) samt verka för att stärka dessa organisationers kapacitet. Det är också av vikt att insatserna har tydliga mål och en genomtänkt strategi för att insatsen ska kunna bidra till fred och stabilitet. Internationella insatser får dock inte leda till att vårt eget lands fortbestånd sätts på spel. Därför bör extra medel tillskjutas Försvarsmakten som kompensation för de ekonomiska konsekvenserna av internationella insatser. Deltagande i internationella insatser ska alltid vara frivilligt för den enskilde.

7 Försvarets materielanskaffning

7.1 Nyanskaffning och vidmakthållande

De ledande principerna för försvarets materieförsörjning bör vara:

- att så länge de operativa kraven kan uppnås vidmakthålla och uppgradera befintlig materiel före nyanskaffning, om det är ekonomiskt gynnsamt.
- att forskning och utveckling av krigsmateriel bör ske kontinuerligt för att säkerställa att spetskompetens bibehålls i svensk industri.
- att nyanskaffning av krigsmateriel i första hand ska riktas till svensk försvarsindustri och i andra hand till leverantörer där svensk försvarsindustri deltar i någon del och i tredje hand upphandlas på övriga marknaden.
- att Försvarsmaktens operativa förmåga säkerställs även under infasning av ny materiel.

7.2 Statligt finansierad forskning och utveckling

Statligt finansierad forskning och utveckling, FoU, är grundläggande för försvarsindustrin och bör koncentreras till områden där svensk industri är framgångsrik.

De produkter svensk försvarsindustri har att konkurrera med på världsmarknaden är så gott som uteslutande initierade med statliga FoU-anslag. Det starka intresset i försvarshänseende innebär att avsteg och tillämpning av undantag från EU-rättens grundprinciper om statsstöd är motiverade och måste användas.

Förvärv av svensk högteknologisk försvarsmateriel medför en stark ekonomisk återföring i samhällsekonomin. Det sker genom de direkta jobb det ger, genom bieffekter och genom ökade exportmöjligheter. Vi tror på svensk försvarsindustri och anser att det finns skäl att bättre förvalta den samhällsekonomiska tillgång som den utgör.

När stora och tekniktunga affärer görs upp med för oss allmänt viktiga industriländer, bör en stat-till-stat-överenskommelse eftersträvas från svensk sida. Dels ger det oss bättre chanser till export, dels kan vi bättre motverka att svensk försvarsteknik lämnar Sverige i samband med en större affär.

Inom EU gäller försvarsmaterielupphandlingsdirektivet, vilket ställer vissa krav på konkurrensutsättning. I praktiken tillämpas dock sällan direktivet i enlighet med intentionerna. Dessutom anser EU-kommissionen att Europeiska försvarsbyrån, EDA, politiskt ska ange vilka försvarsindustrier som ska tilldelas riktade forskningspengar och därmed få en bättre chans till överlevnad. Detta är en starkt oroande utveckling och vi bör slå vakt om vår egen förmåga istället för att låta EDA bestämma framtiden för svensk försvarsindustri. Vi ska vidare säga nej till alla försök att flytta beslutanderätten över svensk försvarsindustri utomlands.

Mycket av den kunskap och erfarenhet som fanns om civilt försvar under det kalla kriget har gått förlorat. Det är därför av yttersta vikt att forskning och utveckling rörande det civila försvarets återuppbyggnad prioriteras i den statligt finansierade forskningen.

7.3 Försvarslogistiken

Sveriges försvarsindustrier och Försvarsmaktens stödresurser är, precis som i andra länder, fortsatt viktiga komponenter i säkerhets- och försvarspolitik. Värt att notera är att de svenska försvarsmaterielsystemen internationellt sett har hållit hög kvalitet och varit relativt billiga. En väl fungerande logistikfunktion är helt avgörande för att Försvarsmakten ska kunna verka och ytterst kunna möta ett väpnat angrepp. Vi anser att den samlade logistikfunktionen i Försvarsmakten måste förstärkas på såväl operativ som taktisk nivå och att detta måste prioriteras under kommande försvarsbeslutsperiod. För att uppnå detta behöver bland annat en hel del ny materiel tillföras organisationen och ny personal med viss civil kompetens krigsplaceras. För att öka krigsdugligheten behöver också strukturen förändras på operativ och taktisk nivå. Det är av yttersta vikt att uppbyggnaden av logistikorganisationen harmonierar med återuppbyggnaden av övriga delar av Försvarsmakten.

7.4 Försvarets materielverk

Försvarets materielverks roll bör ytterligare utredas. Utredningen bör syfta till att effektivisera myndighetens verksamhet, inbegripet huruvida myndighetens verksamhet bör bedrivas som en enskild myndighet eller ej.

8 Försvarets personalförsörjning

8.1 Allmänt

Försvarsmakten har genomgått omfattande förändringar under de senaste decennierna. Förändringarna har fått till följd att myndigheten idag har stora problem med personalförsörjningen, inte minst på grund av att Försvarsmakten ofta betraktas som en oattraktiv arbetsgivare. Sverigedemokraterna ser med stor oro på detta då en välfungerande personalförsörjning är grunden för ett starkt försvar. För att komma till rätta med problemet vill vi genomföra riktade satsningar på anställd personal, exempelvis högre löner och förbättrade förmåner.

8.2 Rekrytering

Att låta värnplikten vara vilande var ett stort misstag. Reformen har lett till att färre valt att engagera sig i våra frivilliga försvarsorganisationer och att den folkliga förankringen minskat. För att vända på denna utveckling behöver Försvarsmakten framöver lägga mer kraft på rekryteringskampanjer och totalförsvarsinformation till skolor och till allmänheten. Vi ser också positivt på etablering av gymnasieskolor med försvarsinriktning, så länge som eleverna ges behörighet till högskolan.

Samtliga unga män och kvinnor ska kunna kallas till mönstring och senare utbildning för att sedan krigsplaceras. För att klara av den ökande mängden mönstrande behöver Plikt- och prövningsverket öppna ytterligare rekryteringskontor. Mönstring bör kunna genomföras både i Luleå och på Gotland under delar av året.

8.3 Framtiden för GSS/K och GSS/T

Det finns vissa typer av förband, t.ex. ubåtsbesättningar, där GSS/K (gruppbefäl, soldater och sjömän, kontinuerligt tjänstgörande personal) är mer lämpliga än värnpliktsförband. Anställningsformen bör därför behållas. De GSS/K som befinner sig lämpliga för officersutbildning, alternativt specialistofficersutbildning, ska ges förtur till dessa utbildningar. Återaktiveringen av värnplikten gör att behovet av personal med GSS/T-anställning (tidvis tjänstgörande personal) kommer att upphöra. Personal med sådan anställningsform behålls tills avtalen löper ut och ersätts därefter av personal med värnpliktig krigsplacering, GSS/P.

8.4 Officersutbildning

Officersutbildningens fokus ska återgå till att leverera ledare som kan leda väpnad strid enligt principen om kombinerade vapen. Den praktiska delen av utbildningen är minst lika viktig som den teoretiska delen. Den ger dessutom förbanden en möjlighet att bedöma var den enskilde passar bäst in. Detta innebär att sökande som inte uppfyller kraven gällande gott ledarskap och krigsduglighet ska avskiljas från fortsatt utbildning på någon av Försvarsmaktens officersutbildningar. För meniga som bedöms lämpliga för officersutbildning men som inte genomfört sin värnplikt som befälselev, ska kompletterande utbildning (förberedande officersutbildning) kunna genomföras så att

den sökande uppfyller de av myndigheten ställda kraven. Officersutbildningen ska även framöver bestå av tre olika inriktningar – officer, reservofficer och specialistofficer. Samtliga inriktningar börjar sina studier med en termins gemensam utbildning i taktik och ledarskap. Efter detta delas eleverna upp efter inriktning för vidare studier. För officerseleverna följs den inledande terminen av två terminer verksamhetsförlagd utbildning vid hemmaförbandet. Utbildningen fortsätter sedan vid Militärhögskolan, där två års studier i bland annat krigsvetenskap väntar de blivande officerarna. Efter tre års studier tar eleverna examen och utnämns till fänrikar.

Reservofficerseleverna genomför under termin två och tre plutonchefskurs, kompanichefskurs och fördjupningskurs i stabstjänst. Kurserna varvas med tjänstgöring vid olika övningar runtom i Sverige och därefter väntar examen som reservofficer.

En god specialistofficer kännetecknas av spetskompetens och lång erfarenhet och vederbörande är en nyckelaktör i byggandet av dugliga krigsförband. För att uppnå dessa förmågor är det av yttersta vikt att den blivande specialistofficeren tidigt ges en god möjlighet att få en bred förståelse för verksamheten. Längden på utbildningen för en specialistofficer varierar. Ytterst är det en fråga för Försvarmakten att reglera, men utbildningen bör vara maximalt fyra år. Efter den inledande terminen med övriga officerselever genomförs resterande del av utbildningen på de olika försvarsgrensspecifika skolorna. Den särskilda officersutbildningen (SOFU) bör avbrytas. Officersprofessionen kräver bland annat 180 poäng i krigsvetenskap och detta kan inte ersättas med 180 poäng inom något annat ämne. Därför anser vi att Förvarsberedningen borde ha ifrågasatt det så kallade snabbspåret.

8.4 Militärhögskolorna

Antalet värnpliktiga som utbildas kommer att öka kraftigt under kommande år. För att klara av utbildningen av dessa behöver följaktligen fler officerare utbildas. Utbildningskapaciteten på nuvarande två militärhögskolor är inte tillräcklig. Därför bör en tredje militärhögskola etableras. Vi anser att den ska vara inriktad på att utbilda specialistofficerare och att den bör förläggas till Boden.

9 Försvarets lokalförsörjning

Fortifikationsverket har idag ansvar för huvuddelen av försvarets infrastruktur, vilket har medfört att Försvarmakten betalar hyra för sina egna lokaler. Det rör sig dock om en artificiellt konstruerad marknadshyra som har en högst illusorisk koppling till normala marknadsprocesser. I realiteten är det många lokaler som administreras av Fortifikationsverket men som knappast har någon annan tänkbar hyresgäst än just Försvarmakten. Även om det kan finnas ekonomiska argument för att underhåll och andra liknande uppgifter hanteras av någon annan är Försvarmakten, så bör systemet som det ser ut idag bli föremål för en utredning, syftande till att klarlägga olika tänkbara konstruktioner för försvarets lokalförsörjning och dess effektivitet.

Innan Fortifikationsverket avyttrar infrastruktur av större militärstrategisk betydelse, eller som har ett större ekonomiskt värde, ska tillstånd inhämtas från regeringen. Vid all avyttring ska det finnas en klausul i kontraktet som ger staten förköpsrätt vid en framtida

försäljning av objektet. Regeringen bör regelbundet informera försvarsutskottet om vilka objekt som avses avyttras.

11 Armén

En fältarmé med flera olika typer av brigader och ett väl spritt lokalförsvaret är nödvändig om Sverige ska kunna försvaras. Med befintliga anläggningar, materiel, yrkesofficerare, kontrakterade och värnpliktiga, kan två mekaniserade brigader sättas upp under kommande försvarsbeslutsperiod. Ytterligare en brigad med tillhörande divisionsledning ska vara uppsatt senast år 2030. Under perioden efter år 2030 behöver ytterligare brigader krigsplaceras, och målbilden är att armén senast år 2040 ska bestå av nio brigader. På detta sätt kan tre stycken armédivisioner inrättas. Divisionerna kommer, utöver brigaderna, bland annat att bestå av förstärkningsförband såsom divisionsartilleri, ingenjörförband och logistikförband. Utöver dessa förband ska tre stycken stadsskyttebataljoner utbildas och krigsplaceras. Bataljonerna utgångsgrupperas i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Brigadformatet är en väl beprövad organisation för markstrid mot en kvalificerad motståndare. Ett försvar med en brigadorganisation har större möjlighet att verka under sådana förhållanden. Det är även nödvändigt att arméns brigader är samövade för att kunna verka effektivt.

Avsaknaden av ett effektivt luftvärn är en av de största bristerna i arméns befintliga krigsorganisation. Luftvärnet är en av de viktigaste faktorerna för Sveriges försvarsförmåga, vilket innebär att luftvärnssystem med kapacitet att möta hot från kryssningsrobotar måste anskaffas. Därefter måste även brigadluftvärnet förnyas.

11.1 Lokalförsvarfsförband

För försvar av särskilt viktiga platser, såsom flygplatser, hamnar och andra förbindelsepunkter, ska ett antal lokalförsvarfsbataljoner sättas upp. Bataljonerna ska så långt som möjligt vara bemannade med lokalt rekryterade värnpliktiga. I och med att värnplikten återigen har aktiverats kommer bataljonerna efter hand att kunna bemannas av värnpliktiga från fältarmén. För att klara av att utbilda dessa lokalförsvarfsförband behöver fler regementen sättas upp.

11.2 Hemvärnet

Hemvärnet har en viktig roll att fylla ur ett såväl militärt som civilt perspektiv. Lokalt rekryterade hemvärnsbataljoner, bemannade av frivilliga, är en förutsättning för att hemvärnet fortsatt ska kunna upprätthålla sin korta mobiliseringstid. Hemvärnet består idag av 40 bataljoner om 22 000 soldater spridda runtom i Sverige. Behovet av upprustning av den befintliga materielen är stort, liksom behovet av att tillföra ny modern materiel. Behovet av drönare, övervakningssensorer och ny, mer avancerad mörkemateriel, skulle inte bara ge hemvärnet en ökad operativ militär förmåga, det skulle också förbättra dess möjlighet att ge stöd till det civila samhället vid exempelvis skogsbränder och eftersök av försvunna personer. Av denna anledning bör vissa materiella satsningar hos hemvärnet tidigareläggas. Vi anser att drönare måste köpas in till hem-

värnet senast år 2022. Regeringen bör således även tillse att medel för detta tilldelas inom de finansiella ramar som den beslutade budgeten för 2022 föreskriver.

Avslutningsvis behöver fordonsflottan moderniseras och antalet fordon behöver bli större.

12 Marinen

En modern och välutbildad marin är en förutsättning för att Sverige ska kunna försvaras. Dimensionering av de förband som ska lösa dessa uppgifter måste ske med beaktande av att Sverige är den nation som har längst kust i Europa – 270 mil. Vidare måste hänsyn tas till att antalet tillgängliga fartyg alltid är lägre än det nominella antalet, på grund av exempelvis underhållsåtgärder. Ett antal av flottans fartygstyper riskerar i dagsläget att antalsmässigt understiga en sådan nivå att flottan inte längre kan lösa ut sina operativa uppgifter. På grund av detta måste ytterligare fartyg införskaffas under kommande försvarsbeslutsperiod. När ytstridsfartygen blivit fler än tio bör antalet sjöstridsflottiljer öka till tre, varav en stationeras i Västerhavet.

På sikt behöver ytterligare minröjningsförmåga tillföras flottan. För att säkerställa att hamnarna på västkusten kan hållas öppna under såväl kris som krig behöver en minröjningsdivision stationeras i Västerhavet.

När de marina förbanden växer uppstår ett behov av en förstärkt regional ledning. Vi föreslår därför att marinen på sikt ska förfoga över fler marinbaser, varav en bör förläggas längs Norrlandskusten. Regeringen har beställt två nya ubåtar av typen A26. För ett litet land som Sverige kan de konventionella ubåtarna utgöra ett strategiskt vapensystem, eftersom ingen potentiell angripare kan bortse från dessa. Givet den tekniska utvecklingen kan våra ubåtar komma att bli en allt viktigare del av den svenska marinens förmåga till sjömålsbekämpning.

Vi ser positivt på att ytterligare ett amfibieregemente nu sätts upp. Att förbandet dessutom lokaliseras i Sveriges viktigaste hamnstad Göteborg, är något vi välkomnar och länge arbetat för.

12.1 Marinens luftvärnsförmåga

Marinens ytstridsfartyg kommer att vara prioriterade mål för en angripare vid ett anfall mot Sverige. För att möta detta hot behöver korvett typ Visby förses med robotluftvärn i samband med sin halvtidsmodifiering. Utöver självskydd kommer systemet att integreras i, och bli en viktig del av, det svenska luftförsvaret. Det är därför viktigt att marinen delar en gemensam lägesbild med flygvapnet.

13 Flygvapnet

Flygvapnet har de senaste decennierna tvingats till en omfattande omorganisation, med kraftiga neddragningar som följd. Försvarsgrenen har på grund av detta haft problem med såväl materiel- som personalförsörjning. Inte minst har nedskärningarna påverkat tillgången till flygförare, vilket skapat stora problem för flygvapnet. För att säkerställa att antalet flygförare förblir tillräckligt behöver därför ett stort fokus läggas på rekrytering

under kommande försvarsbeslutsperiod. Möjlighet att krigsplacera flygförare som lämnat Försvarsmakten för arbete som pilot på den civila marknaden bör utredas.

Antalet stridsflygdivisioner idag är för lågt för att på allvar utgöra en nödvändig tröskeeffekt. Att återupprätta ytterligare flygflottiljer är därför av yttersta vikt. I närtid kommer det åter att finnas stridsflyg baserat på F 16 i Uppsala, vilket är något som vi länge arbetat för. Denna återetablering är inte bara positiv ur ett militärstrategiskt perspektiv utan kommer även att underlätta rekryteringen av personal till flygvapnet. Inte minst torde rekryteringen av nya flygförare underlättas.

Efter år 2025 anser vi att Hälsinge flygflottilj F 15 i Söderhamn ska återupprättas. Flottiljen föreslås även få ansvar för viss flygutbildning. Genom att nya Gripen E tillförs flygvapnet och att ett antal Gripen C/D vidmakthålls, bedömer vi att antalet stridsflygdivisioner framöver kan uppgå till tio, utspridda på fem flygflottiljer. Utöver detta skulle även framtida skolflygplan kunna ingå i krigsorganisationen som lätt attack.

13.1 Strategiskt luftvärn

För att uppnå ett dugligt luftförsvar räcker det i dagens komplexa hotmiljö inte med enbart flygstridskrafter. För att stärka vårt luftförsvar har Luftvärnssystem 103 Patriot köpts in från USA. De första komponenterna levererades till Sverige under våren 2021 och systemet ska vara fullt implementerat 2025. Luftvärnssystem 103 behöver dock tillföras egenskydd i form av ett luftvärnsrobotsystem som har förmåga att bekämpa kryssningsrobotar. Vi föreslår därför att ett sådant system snarast införskaffas.

13.2 Basorganisationerna

Spridning inom och mellan militära flygbaser samt civila flygfält bidrar till ökat skydd och stärker förutsättningarna för överlevnad vid ett väpnat angrepp. Avvecklingen av Bas 90-systemet innebar att dessa möjligheter försvann, vilket påverkat den svenska luftförsvarsförmågan på ett mycket negativt sätt. Det försämrade omvärldsläget och den nya hotmiljön kräver att vi återgår till det tidigare arbetssättet och börjar sprida ut våra flygplan över landet. Det är därför av yttersta vikt att återtagning av gamla krigsbaser påbörjas och att nya baser planeras. Runtom i Sverige finns ett antal regionala flygplatser. Dessa bör snarast anpassas så att de kan ingå som viktiga kuggar i det framtida militära basystemet.

Försvarsmakten har framfört att man önskar ha fritt från vindkraft inom fyra mils radie från de aktuella militära flygplatserna, i och med att radarsystemen kan förväxla vindkraftverk med helikopter. Utgångspunkten bör vara att samhällsplaneringen tillgodoser det önskemålet.

För att krigsflygplatserna ska kunna fungera krävs det en väl fungerande basorganisation. I och med att antalet krigsflygplatser blir större behöver även basorganisationen bli större. Utökningen av basorganisationen kommer att kräva anskaffning av en stor mängd materiel, inklusive nya fordon. Vi bedömer att förordningen (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov så långt som möjligt ska nyttjas för att omhänderta basorganisationens behov av standardfordon.

Respektive flygflottilj bör ges i uppdrag att organisera minst två stycken flygbasbataljoner med förmåga att tillsammans upprätthålla en ordinarie flottiljbas samt flera sidobaser.

13.3 Stridsledning

Att ha tillgång till flera stridsledningscentraler skapar redundans och uthållighet. Fientliga aktiviteter riskerar genom detta att inte kunna överbelasta en enda central. Vi bedömer att förmågan till stridsledning och luftbevakning idag är alltför begränsad och att nödvändig redundans saknas, särskilt vid höjd beredskap och i krig. Ytterligare enheter måste därför snarast sättas upp.

För att stridsledning och luftbevakning ska fungera och för att förvarning, flyglarmning, luftbevakning och havsövervakning ska kunna genomföras, krävs det en kedja av väl fungerande sensorer. Dagens sensorer är i behov av omsättning, vilket behöver genomföras omgående. Vidare behöver även en ersättare till den luftburna stridslednings- och luftbevakningsplattformen S102D/ASC 890 påbörjas under kommande försvarsbeslutsperiod.

13.4 Helikopterförband

Försvarets helikopterresurser är en nyckelfunktion i Försvarmakten, och möter ett flertal olika behov. Exempelvis kan helikopterförbanden genomföra sjuktransporter, materieltransporter, sjöräddning, ubåtsjakt och brandbekämpning. Tidigare hade armén, marinen och flygvapnet egna helikopterförband, men nu har resurserna samlats i en enda helikopterflottilj. Organisationsförändringen har missgynnat tillgängligheten. Försvarsberedningen anser att helikopterflottiljen ska vidmakthållas, vilket är en åsikt vi inte delar. Ordningen med anpassade helikoptrar för varje försvarsgren och olika baseringsorter beroende på uppgift bör återställas. Sverige bör anskaffa helikoptrar i olika roller men ha kvar grundstommen med få system i drift för att på så sätt ena helikopterflottan. I övrigt anser vi, likt Försvarsberedningen, att de sjöoperativa helikoptrarna snarast behöver uppgraderas genom tillförande av ny länk och lätt torped.

13.5 Transportflygplan

Försvarmakten förfogar idag över sex av ursprungligen åtta TP 84 C-130E/H Hercules. Beslut har fattats om livstidsförlängning av dessa flygplan, vilket gör att de vidmakthålls till år 2030. Därefter faller flygplanen för åldersstreck och behöver ersättas. Ett sådant beslut behöver fattas senast år 2025. För att förbättra Sveriges förmåga att släcka skogsbränder anser vi att så kallade MATT-system ska köpas in till våra TP 84 Hercules.

14 Veteranfrågor

I över 70 år har Sverige bidragit med personal till olika internationella fredsinsatser. Under dessa år har totalt cirka 100 000 svenska kvinnor och män ställt upp för att bidra i arbetet för fred och stabilitet när det internationella samfundet har kallat. Många är de länder där våra veteraner tjänstgjort, men oavsett var insatserna har genomförts har de en sak gemensamt: De har alla inneburit stora personliga risker, umbäranden och slit för den enskilde. Till följd av detta har ett antal svenskar stupat under insatserna, och ett stort antal har kommit hem med fysiska eller psykiska sår, som för vissa har blivit till livslånga trauman. Trots Sveriges långvariga engagemang och vilja att ställa upp när det

internationella samfundet kallat, var omhändertagandet och stödet till våra veteraner länge nästintill obefintligt. Istället för att få erkänsla för sin insats upplevde många veteraner att samhället snarare vände dem ryggen när de kom hem igen. De åtgärder som genomförts på senare år är välkomna men långt ifrån tillräckliga. Fortfarande hamnar enskilda i kläm, vilket är oacceptabelt. För att ytterligare förbättra stödet och omhändertagandet av våra veteraner och deras anhöriga före, under och efter insats, anser vi att ett veterancentrum, liknande det i Norge, ska inrättas. För att utvärdera centrumets exakta utformning och inriktning bör en utredning, där bland annat veteranorganisationerna deltar, genomföras. Vidare måste vårt samhälle vara berett att möta veteranernas behov så att de får den rehabilitering som de är i behov av. Detta inkluderar en god och effektiv samordning mellan kommuner, regioner, Försvarsmakten och Försäkringskassan. Ansvar för att detta fungerar ska i första hand ligga på staten, som likaså bör säkerställa att anhöriga till veteraner får det stöd de behöver efter att en närstående återvänt från en mission.

För att kunna ge adekvat stöd till de utlandsveteraner som upplevt svårare psykiska trauman, finns sedan år 2016 en veteranmottagning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Mottagningen har en unik kompetens och erfarenhet som inga andra aktörer besitter i Sverige. Vi anser att veteranmottagningen i Uppsala ska få status som nationell mottagning för denna patientgrupp och att det ska vara den genomförda utredningen som ligger till grund för fortsatt vård och rehabilitering i regionen där veteranen är folkbokförd.

I syfte att symbolisera, värdera och hedra olika beundransvärda och viktiga bedrifter samt de stora uppoffringar som soldater, veteraner och anhöriga gjort, så anser vi att medaljer och andra utmärkelser bör användas i en ökad omfattning. Vi vill också se ett inrättande av en tilläggs pension i form av en veteranpension ämnad för svenska medborgare som gjort utlandstjänst. Avslutningsvis anser vi att veteraner bör ha en lagstadgad rätt att ta ut ledighet på veterandagen den 29 maj.

15 Frivilligorganisationerna

De frivilliga försvarsorganisationerna har skapats med enskildas personliga engagemang som grund och fyller en viktig funktion genom att komplettera Försvarsmakten samt bidra till den folkliga förankringen. Rekryteringen av personal kommer att vara en nyckelfaktor för att det framtida totalförsvaret ska kunna personalförsörjas. I denna process har de frivilliga försvarsorganisationerna en särskilt viktig roll, inte minst genom sin ungdomsverksamhet. De frivilliga försvarsorganisationernas möjlighet att bidra till det civila och militära försvaret i större utsträckning än idag behöver utredas, och en översyn av det frivilliga försvarets finansieringsmodell behöver genomföras. Vidare anser vi att ytterligare medel behöver tillföras verksamheten. Deltagandet i frivilligorganisationerna bör uppmuntras.

16 Totalförsvarets framtid

16.1 Totalförsvaret efter år 2030

Det militära försvarets huvuduppgift är att med alla till buds stående medel försvara riket vid ett väpnat angrepp. Detta är något som gäller såväl idag som imorgon. Världen runt omkring oss, men även Sverige, förändras och för att klara av att möta nya och gamla hot behöver Försvarsmakten och övriga totalförsvaret få utökade resurser. Detta för att möta en mer instabil och oförutsägbar framtid efter år 2030. Den yttersta påfrestningen för vårt land torde uppstå vid ett väpnat angrepp, och det är också denna uppgift Försvarsmakten och resten av totalförsvaret ska fortsätta att öva och planera inför.

16.2 Vision 2030 och bortom

År 2030 har alla medborgare som totalförsvaret har behov av blivit krigsplacerade. Om kriget kommer vet alla som är krigsplacerade var och när de ska inställa sig. Ur varje årsklass utbildas en stor andel värnpliktiga eller civilpliktiga. Att genomföra värn- eller civilplikt är något som ungdomarna ser fram emot och som ger mervärden i det övriga livet. Det är starkt meriterande för vissas kommande yrkesval. Inom totalförsvaret är stora delar av medborgarna krigsplacerade för att fortsätta sina ordinarie arbeten eller lösa andra uppgifter. Om kriget skulle komma finns det en vilja att göra sitt yttersta för att försvara Sveriges oberoende och vår frihet att själva forma vår rättsordning och kultur. Medborgarna vet att det är den personliga insatsen från var och en som i slutänden kommer avgöra vårt lands öde. Om kriget kommer har Försvarsmakten och dess underställda myndigheter förmågan att möta fienden till havs, i luften och på marken. Marinen och flygvapnet kan fördröja fienden i den omfattning det krävs för att möjliggöra egen förmågeuppbyggnad. Armén är beredd att möta fienden från flera anfallsriktningar. Luftvärnet har förmåga att försvara ett flertal platser vid samma tillfälle. Flygvapnet och marinen har möjlighet att verka under dagar för att fördröja fientliga överskeppningar och framryckningar. De har även möjlighet att hålla vitala svenska hamnar öppna och en begränsad förmåga att verka mot mål bortanför Sveriges omedelbara närhet. Armén ska kunna fördröja eller hindra fientligt anfall på svenskt territorium, från flera riktningar, samt kunna avgöra mot fienden i en riktning.

Arméns territorialförsvarsförband och hemvärnet är vitala komponenter som löser en mängd uppgifter som möjliggör kraftsamling av manöverförband. Om en del av riket trots allt skulle falla under utländsk ockupation, ska motståndet fortsätta och fiendens resurser utarmas genom väpnat och passivt motstånd. Försvarsalliansen med Finland är fullt utvecklad. Övningar och gemensam planering länderna emellan genomförs regelbundet. Samarbetet har renderat i att Sverige och Finland genomför mycket av sin materielupphandling tillsammans. Hela Försvarsmakten är beredd att understödja den finska försvarsmakten i att möta en gemensam fiende som så många gånger tidigare i historien. Det civila försvaret har en god förmåga att stödja det militära försvaret och ha ett fungerande befolkningsskydd i drift under en längre period. Genom att lager byggs upp i fred finns det goda möjligheter att omfördela nödvändig materiel där det behövs bäst. Det ekonomiska försvaret har byggts upp till en sådan nivå att det finns goda lager av livsmedel, mediciner och övriga förnödenheter om vårt lands kontakt med omvärlden

skulle upphöra eller begränsas. Det psykologiska försvaret är väl utbyggt för att möta fiendliga desinformationskampanjer innan och under en väpnad konflikt.

17 Kustbevakningen

Kustbevakningen ansvarar för miljöräddningstjänst och bistår andra myndigheter i deras arbete med sjöräddningstjänst och annan räddningstjänst när behov finns. Myndigheten övervakar även maritima miljöer och tillhandahåller sjöinformation till andra myndigheter. Utöver detta bedriver de övervakning och ordningshållning till sjöss. Kustbevakningen sköter även tillsyn och kontroll inom fiskeri, tull, gränsbevakning, sjötrafik, jakt, naturvård och miljöbrott. Vidare förebygger och utreder myndigheten vissa brott i maritim miljö. Det är av stor vikt att Kustbevakningen har tillräckliga resurser för att utföra sitt uppdrag och det nationella fokuset skall alltid prioriteras.

Kustbevakningen har ett brett spektrum av uppgifter och lämpliga befogenheter för att hantera miljöbrott. Till detta vistas de mestadels ute till sjöss. Detta gör att de är den absolut mest lämpade myndigheten att ha uppdraget som tillsynsmyndighet gällande efterlevnaden av svaveldirektivet. För att ge Kustbevakningen möjlighet att snabbt ta sig an uppdraget, samt köpa in utrustning för kontroll och mätstationer, behöver ytterligare medel tillföras budgeten. Kustbevakningen behöver även ha metoder och utrustning för att på ett säkert sätt släcka bränder som kan uppstå i elfordon på till exempel passagerarfärjor. Arbetet med att ta fram säkra och effektiva metoder bör skyndsamt säkerställas och gärna i samarbete med övriga medlemsstater i EU och andra länder.

18 Civilt försvar

Det civila försvaret är på väg att återupprättas. Det militära försvaret kan inte fungera utan det civila försvaret, som en vital del av totalförsvaret. Ett trovärdigt och fungerande totalförsvaret kräver att den civila delen, såväl som den militära, är väl samövad och finansierad och att tydliga mål redan finns i fredstid. Som en följd av försvarsbesluten 1999 och 2004 upphörde planeringen för höjd beredskap och krig i Sverige. Besluten innebar att det civila försvaret, med dess beredskapslager, planering, ledningscentraler, övningar med mera, avvecklades. De senaste årens förändrade säkerhetspolitiska läge har fått som resultat att det civila försvaret är på väg att återupprättas igen, vilket är något vi välkomnar och länge arbetat för. Grunden för det framtida civila försvaret är de förslag som återfinns i Försvarsberedningens rapport. För att återupprätta ett trovärdigt och väl fungerande civilt försvar kommer dock än mer omfattande satsningar än vad som föreslås i Försvarsberedningens rapport behöva genomföras.

Det civila försvaret ska ha förmåga och en planering för att ge stöd till det militära försvaret. Vidare ska det civila försvaret stärka samhällets samlade förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar såväl i fred som i krig. Till skillnad från den hotbild som rådde under det kalla kriget är dagens situation mer komplex och svårförutsägbar. Utöver krig utgörs hoten mot vår säkerhet idag av exempelvis cyberattacker, användandet av massförstörelsevapen, terrorism och smittsamma sjukdomar. De nya hoten innebär att det återupprättade civila försvaret måste ha bredare kompetens, kunskap och förmågor än sin föregångare. Som nämnts ovan innebär det att omfattande satsningar på

övningar, materiel, personal med mera kommer att behöva genomföras under de kommande åren, för att få till stånd ett civilt försvar som klarar av att lösa sina uppgifter under alla förhållanden. Målbilden är att det civila försvaret ska klara av att lösa sin uppgift i minst 90 dygn.

Kraven på den enskilde kommer också att behöva bli högre. För att riket ska klara av framtida kriser är det av yttersta vikt att varje medborgare tar ett stort eget ansvar och förbereder sig så att han eller hon klarar sig utan stöd från samhället i minst en vecka.

18.1 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som civilförsvarsmyndighet

För att upprätta det civila försvaret igen behövs det en ansvarig myndighet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har hittills haft rollen som ”samverkare” mellan olika myndigheter. Ska MSB ha ett övergripande ansvar som civilförsvarsmyndighet måste de ges en tydligare roll som samordnare av civilförsvaret.

18.2 Skyddsrum

Skyddsrummen ska inventeras och besiktigas. Därefter kan krav på upprustning ställas på de skyddsrum som är möjliga att återta. Godkända skyddsrum ska kunna iordningställas av fastighetsägaren på 72 timmar. Skyddsnivån ska fortsatt vara den som ansvarig myndighet fastställt.

18.3 Civil-militär samverkan

Då Sverige är uppdelat i län och regioner måste det fastställas hur civilförsvaret ska organiseras. För att förenkla samordning med Försvarsmakten bör denna indelning följa militärregionernas indelning. Inom varje totalförsvarsområde ska det finnas en civilbefälhavare som leder civilförsvarsarbetet i krig såväl som i fred. Principerna om ansvar, likhet och närhet bör genomsyra det civila försvaret. Nya hotbilder kräver att län, regioner och kommuner kan mobilisera i aktiv krishantering på höga våldsnivåer. Försvarsmakten bör upprätthålla en tät kontakt med de civila staberna på alla nivåer och om möjligt samlokalisera dessa. På länsstyrelsenivå eller regionnivå bör det övervägas att återinföra militär närvaro, så kallad förening av tjänst för officerare.

18.4 SOS Alarm

I tider av kris och otrygghet är det extra viktigt att medborgarna känner förtroende för den alarmeringsfunktion som SOS Alarm är satta att sköta. För att upprätthålla detta förtroende är det av yttersta vikt att nödsamtalen behandlas likvärdigt och av en och samma aktör, oavsett var i landet som nödsituationen inträffat. Det är även av stor vikt att svarstider upprätthålls över tid och att tillräckliga resurser finns i händelse av kris eller krig. SOS Alarms uppdrag är komplext, och för att kunna hantera kriser, olyckor och hög belastning krävs en robust organisation. Vidare fyller SOS Alarm en viktig roll i det nya civila försvaret och måste framöver utformas och öva på att vara en del av totalförsvaret, i fred såväl som i krig. Avslutningsvis anser vi att den samhällsviktiga verksamhet som SOS Alarm är satta att hantera inte nödvändigtvis bäst utövas av ett

aktiebolag med ett flertal verksamheter. Istället bör man se över möjligheten att omvandla SOS Alarm till en myndighet.

18.5 Beredskapslager

Det civila försvaret och rikets krisberedskap är i behov av beredskapslager. För vissa produkter krävs nationella och regionala lager, för andra behövs storskalig central lagerhållning kompletterat med lokala lager. Riktvärdet bör vara att beredskapslagren klarar av att täcka minst tre månaders förbrukning. Om händelseutvecklingen påkallar att beredskapslagren nyttjas, ska inhemsk produktion kunna ökas eller ställas på krigsfot inom tre månader för att tillgången till vissa utpekade produkter ska kunna säkerställas. Tidsramen för att ställa om industrin ska ses som ett första riktvärde. På sikt ska industrin kunna ställas om på betydligt kortare tid.

För att förbättra och säkerställa vår förmåga att klara av framtida kriser, behöver också självförsörjningsgraden av exempelvis livsmedel, läkemedel samt skydds- och sjukvårdsmateriel höjas avsevärt. Svenska beredskapslager ska i normalfallet lagerhållas och finansieras av marknadsaktörer inom de olika segmenten, till exempel aktörerna inom livsmedelsbranschen. För att säkerställa att konkurrensneutraliteten bibehålls behöver lagstiftning och regler tas fram. I de fall små lokala näringsidkare i glesbygd inte klarar av att uppfylla uppställda krav, eller om någon marknadsaktör anser att konkurrensneutraliteten satts ur spel, ska de kunna söka statligt stöd för att klara av att uppfylla de uppställda kraven. Samtliga kommuner, regioner och privata aktörer inom hälso- och sjukvård ska genom lagstiftning regleras att i sin dagliga verksamhet omsätta datumkänsliga artiklar och varor i beredskapslagren, till exempel läkemedel.

Beredskapslagrens innehåll fastställs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i samarbete med berörda myndigheter.

18.6 Ekonomisk säkerhet

Det digitala betalningssystemet är sårbart och kan visa sig vara omöjligt att upprätthålla i händelse av kris eller krig. För att säkerställa att det finns ett fungerande betalsystem även i dessa situationer är det av yttersta vikt att systemet med kontanthantering upprätthålls i fredstid. Undantag från kravet på kontanthantering ska kunna ges för vissa verksamheter. Totalförsvaret måste kunna rekvirera sina behov och lämna kvitto på vad man rekvirerat. Hushållen bör också uppmuntras att ha blandade kontanter för en sparsam månads förbrukning hemma.

18.7 Psykologiskt försvar

I snabba förlopp, vare sig det handlar om ett väpnat angrepp eller en katastrof, är behovet av rätt information stort. För att beslut om att använda resurser ska bli rätt krävs goda underlag. Det psykologiska försvaret ska verka för att personal och civilbefolkning nås av rätt information i tid. I krig är det också viktigt att undergräva en angripares moral och taktiska förmåga genom informationsinsatser.

18.8 Cyberförsvar

Spridningen av informationsteknologi har varit en mycket viktig del i globaliseringen, som knutit samman alla länder på ett sådant sätt att man idag har omedelbar tillgång till hela världen. Ny teknik har varit vital för ökad omvärldskunskap samt i spridandet av nya idéer. Informationsteknologin kan användas för både positiva och negativa ändamål.

Spioneri och regelrätta cyberattacker över nätet har blivit vardag idag. Stormakterna, med Ryssland, USA och Kina i spetsen, satsar stort på att bygga upp sina resurser för cyberkrigföring, spionage och övervakning. Militär underrättelsetjänst, terrorister och organiserad brottslighet kommer att använda sig av informationsteknologi i allt högre utsträckning, inte minst för att det är billigt och svårspårbart och man når hela världen. Detta gör det allt viktigare att vidta adekvata åtgärder för att skydda och försvara vitala nationella intressen mot cyberhot. Detta blir särskilt viktigt när större delen av samhället är helt beroende av fungerande informationsteknologi. Särskilt viktigt är att skydda betalsystem, energiförsörjning och transporter. Sverige bör därför fortsätta att stärka sin förmåga att genomföra såväl defensiva som offensiva cyberoperationer.

En samordnande myndighet bör ansvara för att den offentliga sektorn skyddas mot angrepp. Det är av yttersta vikt att verksamheten inom cyberförsvaret bedrivs på ett sådant sätt att den yttrandefrihet som råder i Sverige beaktas.

18.9 Civilplikt

Att värna civilbefolkningen är en central uppgift för det civila försvaret. Ett väpnat angrepp mot Sverige skulle innebära stora påfrestningar för civilbefolkningen och kommer att resultera i förstörd infrastruktur, omfattande bränder, stora skadeutfall, problem med livsmedelsförsörjning, elavbrott och svårigheter med uppvärmning av lokaler och bostäder med mera. För att kunna hantera och minska påfrestningarna för civilbefolkningen i händelse av ett väpnat angrepp, behöver det redan i fredstid upprättas planer och avdelas resurser för det civila försvaret. Det är även av yttersta vikt att regelbundna övningar sker på alla nivåer. Till de viktigaste komponenterna i det civila försvaret hör befolkningsskydd och räddningstjänst.

Dagens civila räddningstjänstorganisationer är inte dimensionerade för att kunna hantera de påfrestningar som ett väpnat angrepp mot Sverige skulle medföra. Med anledning av detta anser vi att civilplikten snarast bör återaktiveras fullt ut. Civilplikten kan för den enskilde fullgöras inom räddningstjänsten, eller som sanerare, sjukvårdare, ammunitionsröjare eller som stabsassistent i exempelvis kommunens krigsorganisation. Civilpliktiga ska kunna kallas in för tjänstgöring utan att höjd beredskap råder, exempelvis för att stötta det civila samhället vid särskilt svåra påfrestningar såsom stora skogsbränder, pandemier och liknande.

19 Elsäkerhet

Sverigedemokraterna anser att det är centralt för Sverige att driva frågor om hög säkerhet och standard angående elektricitet i allmänhet, samt kompetens och yrkeserfarenhet hos utövare av dessa tjänster.

Olika elkraftskonsumenter är olika beroende av säker el. För samhällsviktig verksamhet kan oacceptabla konsekvenser snabbt uppstå vid elavbrott. Med hjälp av modern

styrteknik kan olika användare sättas i prioriteringsordning vid brist på el. Forskning visar att särskilda reservkraftnät med viss radie är kostnadseffektiva när det finns flera samhällsviktiga verksamheter nära varandra. Energimyndigheten bör ges i uppdrag att utifrån dessa utgångspunkter särskilt förstärka försörjningstryggheten för samhällsviktiga verksamheter.

20 Strålsäkerhet

Då potentiella hot mot vår kärnkraft kan anses som förhöjda i ett stigande instabilt läge i vår omvärld, anser vi att ett ökat skydd för dessa faciliteter är av central betydelse för rikets säkerhet. Gällande skyddsregler ska ses över, inte bara för våra kärnkraftverk utan även vad gäller vår atomverksamhet och vår storskaliga vattenkraft. Säkerhetszonerna runt verken bör därför förstöras med en utökad radie. Sverigedemokraterna föreslår att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på lagstiftning som svarar mot de större skyddsbehov som dagens instabilitet i vårt närområde medför.

21 Skredsäkring

Göta älv-dalen, som sträcker sig från Vänern i norr till Göteborg i söder, är en av de mest skredkänsliga dalgångarna i Sverige. Ett större skred kan ske när som helst, och det skulle medföra stora problem i området. Det finns t.ex. många gamla nedlagda industrier i området som har bidragit till kraftiga föroreningar i marker längs med älven. Älven är även en viktig del i regeringens inlandssjöfartsstrategi för frakt av gods mellan Göteborg och Vänern. I tillägg har Göta älv många viktiga samhällsfunktioner – avrinning från Vänern, försörjning av dricksvatten till Göteborg (700 000 personer), turism, farled, kraftproduktion samt kyl- och processvatten. Det måste därför anses vara av största vikt att skredsäkring prioriteras i området.

Regeringen mottog redan år 2012 en redovisning av ett uppdrag som Statens geotekniska institut, SGI, under tre år genomfört. Arbetet med att skredsäkra älven kunde och borde därför ha påbörjats tidigare. Att jordsäkra hela Göta älv medför stora kostnader. Genom att påbörja bygget av nya slussar kan man dock göra samordningsvinster genom att utnyttja sprängsten från slussbyggen till att skredsäkra älven. Regeringen bör omgående vidta åtgärder för att påbörja en skredsäkring av Göta älv.

22 Miljötillstånd

För att kunna producera krigsförband är Försvarmakten beroende av regementen samt övnings- och skjutfält. För att få bedriva verksamhet vid övnings- och skjutfälten krävs det miljötillstånd. Processen från ansökan till slutligt tillstånd tar lång tid, som regel flera år. Den långdragna processen påverkar Försvarmaktens möjlighet att etablera nya regementen och skjutfält. Vi anser därför att nödvändiga miljötillstånd ska utfärdas i anslutning till beslut om upprättande av nya regementen eller övnings- och skjutfält.

23 Begränsning i användning av uniform

Enligt förordningen (SFS 1996:927) med bestämmelser för Försvarsmaktens personal får inte den som deltar i en politisk demonstration bära uniform. Högkvarteret har dock beslutat att göra undantag för deltagande i prideparader. Sverigedemokraterna anser att parader som dessa är att likställa med politiska demonstrationer, varför uniform inte ska få bäras av deltagare från Försvarsmakten.

Roger Richthoff (SD)

Caroline Nordengrip (SD)

Sven-Olof Sällström (SD)

Lars Andersson (SD)